

Endre 1945. december 17-i nyilatkozatát Gyapai László, Vásárhelyi László és Csóka László, Nagyvárad, Kolozsvár és Szatmárnémeti polgármesterei Kolozsvárott zajló tárgyalásaival kapcsolatban. Más források szerint azonban a zsidókérdés kezelését Endre eltávolítása után Perlaky Gyulára, a belügyminisztérium egy másik osztálytanácsosára bízták. Bővebben lásd a továbbiakban.

38. A Lakatos-kormány és Horthy 1944. október 15-i megbuktatásával mindkét államtitkár visszatért a hatalom berkeibe az új Szálasi-rezsim égiske alatt. Lásd a 26. fejezetet.

39. *RLB*, 183. dok.

40. *Uo.*, 187–188. dok.

41. Számos történész azt tartja, hogy a csendőri egységeket nem államcsíny végett, hanem a zsidók tervbe vett összefogdosására rendelték fel a fővárosba. Ha az államcsíny komoly eshetőség, nem csupán mendemonda lett volna, miért maradhatott a helyén Baky a belügyminisztériumban augusztus végéig, a Lakatos-kormány kinevezéséig? Lásd egyebek között Baky vallomását: *Az Endre-Baky-Jaross-per, i. m.*, 454. o. Baky államcsínytervéről lásd Ferenczy vallomását *uo.*, 227–228. o.

42. Ferenczy nyilatkozata a rendőrhatóságok előtt a háború után. Faragho tagadta, hogy részt vett a tanácskozáson, azt állítva, hogy sohasem tárgyalt sem Eichmannnal, sem Endrével a zsidók deportálásáról. Az Endre-perben egyértelműen kiderült, hogy Ferenczy jelentéseinek egy példányát minden alkalommal megkapta; Endrével ő dolgozta ki a budapesti zsidók deportálásának tervét, és biztosan tudjuk, hogy a június 22-i siófoki értekezleten is részt vett. *Az Endre-Baky-Jaross-per, i. m.*, 541–543., 616. o. Faragho-nak a puccskísérletben való tényleges részvételéről lásd C. A. Macartney, 2:304. o.

43. A további részletekre nézve lásd Ferenczy 1945. november 17-i, Péterffy Jenő büntetőperéhez fűzött nyilatkozatát. Ferenczy azt állította, hogy Budapest és a környező városok zsidóságának általános deportálási tervét Endre, Eichmann és Faragho Gábor altábornagy dolgozta ki. A Politikai Rendészeti Osztálynak tett nyilatkozat megtekinthető a *Dosar Nr. 40029 2.* kötetében is, a 182. oldalon.

44. Míg Munkácsi július 5–6-ra teszi ezeket az eseményeket (*Hogyan történt?*, 177. o.), Lévai azt állítja, hogy július 7–8-án zajlottak le (*Zsidósors Magyarországon*, 228. o.).

45. Azt a páncélosezredet, amelyet Lázár Károly vezérőrnagy és tábornoktársai rendeltek fel Budapestre, Koszorus Ferenc őrnagy irányította. A tervezett államcsíny meggátolásával a katonai egységek elhárították azt a közvetlen veszélyt is, amely a főváros zsidóságát a nagyszámú csendőri jelenlét miatt fenyegette.

46. Munkácsi, *Hogyan történt?*, 175–179. o.; Lévai, *Zsidósors Magyarországon*, 227–230. o.; *Mementó. Magyarország 1944.* Szerk.: Gáti Ödön stb., Kossuth, Bp., 1975, 63–65. o.

47. Ránki György: *1944. március 19.* Kossuth, Bp., 1978, 273. o.

48. *Vádirat*, 3:63–64. o. Az ülés jegyzőkönyve: *MOL*, 1. tekercs.

49. *RLB*, 192. dok. Veessenmayer biztosította Jarost, hogy nincsenek tervek újabb SS-csapatok Magyarországra való küldéséről, mivel a budapesti zsidók deportálása kizárólag a magyarok dolga.

50. *Uo.*, 166. dok. Az időzítést Veessenmayer június 13-i távirata is megerősítette, melyben részletesen beszámolt az addig végrehajtott deportálásokról. *Uo.*, 174. dok.

51. *Uo.*, 168–169. dok.

52. *Uo.*, 171. dok.

53. *Uo.*, 172–173. dok. Bővebben lásd a 19. fejezetben.